

EL GRAN DICTADOR

(THE GREAT DICTATOR)

Proposta didàctica de Ramon Breu

SINOPSI

La història arrenca a les trinxeres de la Primera Guerra Mundial. Chaplin és un soldat de Tomania (una país semblant a Alemanya...) que intenta disparar el *Gran Berta*, un canó que apunta a Notre Dame de Paris. En aquesta primera seqüència sentim per primer cop la veu de Chaplin en el cinema. Diu: *What's that? (Què és això?)*. El soldat – amb forma i maneres del rodamón chaplinià, tot i que Chaplin sempre va considerar que la darrera pel·lícula del seu rodamón fou *Temps Moderns* (1936) – ajuda a un aviador a portar informació a la reraguarda. L'avió amb el que viatgen s'estavella i un cop a terra s'assabenten que la guerra s'ha acabat i que Tomania ha perdut.

Salt cap endavant en el temps de vint anys. El soldat, que en la vida civil era un barber jueu, té amnèsia i viu internat en un hospital. Per a ell no ha passat el temps i no sap res del nou règim polític del seu país presidit pel dictador Hynkel. A partir d'aquí el film explica dues històries en paral·lel: la del barber que s'enamora de Hannah, una veïna seva, i que és ajudat per l'aviador – ara comandant Schultz – davant la repressió dels sicaris de la doble creu, però que no podrà evitar anar a parar a un camp de concentració; i, a la vegada, coneixerem el dictador Hynkel, un perillós i dement egòlatra. Hynkel planeja envair països i construir un imperi. El seu histerisme es multiplica quan rep en el seu palau al dictador Napaloni, de Bacteria (un país semblant a Itàlia...). Un altre pacten la invasió de Osterlich, on s'havia refugiat Hannah, fugint del terror de Hynkel. Però, en un gir sorprenent de l'argument, el barber i el dictador, d'una gran semblança física, intercanvien les seves vides...

FITXA DE LA PEL·LÍCULA

Productora: United Artists, 1940. Estats Units.

Guió, producció i direcció: Charles Chaplin

Fotografia: Roland Tothoth i Karl Strauss

Muntatge: Willard Nico

Direcció artística: J. Russell Spencer

So: Percy Townsend i Glen Rominger

Música: Meredith Wilson

Decorats: Edward G. Boyle

Maquillatge: Ed Voight

Durada: 126 minuts

Intèrprets: Charles Chaplin (Barber jueu i Hinkel); Paulette Goddard (Hannah); Jack Oakie (Bencino Napaloni); Henry Daniell (Garbitch); Billy Gilbert (Herring); Reginald Gardiner (Schultz); Maurice Moscovich (Mr Jaeckel); Emma Dunn (Mrs. Jaeckel); Grace Hayle (Mrs. Napaloni); Carter de Haven (ambaixador de Bacteria); Bernard Gorcey (Mr. Mann); Paul Weigel (Mr. Agar); Chester Conklin (client de la barberia).

ACTIVITATS

1.- Al llarg de la seva filmografia i de la seva vida, Chaplin va mostrar la seva militància a favor de la pau i el seu profund antimilitarisme. Elaboreu una llista dels elements de crítica i ridiculització de la guerra i del militarisme que trobem a *El Gran Dictador*.

2.- Chaplin en el film que ens ocupa fa una crítica sarcàstica als dictadors europeus dels anys trenta, Hitler i Mussolini. Si ara algú es plantegés fer una pel·lícula semblant, a qui criticaria? Escriviu una petita sinopsi d'un film inspirat en *El Gran Dictador*, però traslladat a l'època actual.

3.- Garbitch i Herring són els lloctinents de Hynkel en el film. Investigueu a quins lloctinents de Hitler es feia referència amb aquests dos personatges. Per què es van distingir?

4.- Després que Schultz defensi el barber jueu al ghetto, el comandant li diu: *Hagués jurat que eres ari*. I el barber li respon: *Ari no, sagitari*. Quin transfons té aquest acudit?

5.- Hynkel en el seu palau té un pintor i un escultor que li fan un retrat i un bust, respectivament. També, periòdicament, l'avisen per ensenyar-li invents sorprenents. Quins elements propis dels dictadors es critiquen amb aquests dos detalls?

6.- Comenteu l'escena de la dansa amb el globus terraquí. Abans, però, fixeu-vos en la conversa prèvia entre Hynkel i Garbitch on es diu, per exemple, el

següent: *No tindrem pau fins que no tinguem una pura raça ària. Serà meravellós. Una nació de rossos d'ulls blaus. Europa, Àsia i Amèrica rosses. Un món ros amb un dictador morè.* Quins aspectes de la ideologia nazi es critiquen en aquesta conversa i amb la dansa del globus?

7.- Quins estereotips alemanys i italians se'ns mostren en el film? Quines conseqüències tenen els estereotips?

8.- Hynkel i Napaloni rivalitzen, de manera infantil, pel que a fa les grandeses dels seus exèrcits, dels seus països, i d'ells mateixos. Què denota aquest fet? Quina idea dels dictadors ens vol transmetre Chaplin?

9.- Mentre Chaplin i el seu equip preparaven la pel·lícula, Hitler va incorporar al seu imperi Àustria. Queda reflectit aquest fet en *El Gran Dictador*?

10.- En l'escena on els dos dictadors discuteixen airadament, prenen, sense adonar-se'n, mostassa anglesa que els pica molt. Qui simbolisme hi veieu?

Llenguatge i tècniques audiovisuals

1.- Quin nom té el recurs cinematogràfic que s'utilitza en els primers moments del film per informar els espectadors del pas del temps, després de l'accident de l'avió i mentre el barber jueu és a l'hospital?

2.- Les transparències són un procediment tècnic que permet de rodar als estudis cinematogràfics escenes d'exterior. És a dir, els actors i les actrius, als estudis, es situen en un primer pla i darrere d'ells, en un pantalla, apareixen imatges gravades de l'exterior, així sembla que estiguin en una carretera, en un vaixell, en una estació de tren, etc. En quins moments de la pel·lícula Chaplin fa servir aquesta tècnica?

3.- Un dels invents que li ensenyen a Hynkel és el del paracaigudes més petit del món. La demostració, però, acaba malament. Com ho sabem? Quin nom té el recurs utilitzat?

4.- Parlem ara de plans. Ens situem en l'escena on el barber arregla el cabell a Hannah. Quin pla es fa servir mentre Chaplin intenta afaitar-la? I quin s'utilitza quan Hannah, admirada, es mira al mirall?

5.- En bona part del film observem dues línies argumentals que van avançant, la història del barber i la del dictador. Finalment, però, s'ajunten. Quin nom té aquest tipus de muntatge cinematogràfic?

6.- En l'escena on els guàrdies assalten la barberia, i el barber i Hannah s'han de refugiar a la teulada, la càmera no ens mostra l'atac de la tropa sinó un canari dins d'una gàbia. Quin simbolisme té? Quin nom té aquest recurs?

7.- *El Gran Dictador* fou la primera pel·lícula totalment sonora de Charles Chaplin. En el film, però, encara podem observar molts trets i maneres pròpies del cinema mut. Citeu-ne alguns.

PANTALLA DE LECTURES

COMENTARIS SOBRE EL GRAN DICTADOR

No estrenada a Espanya fins l'any 1976, un cop mort el dictador Franco i amb una irònica menció en els seus títols de crèdit, on s'adverteix que *qualsevol semblança entre el barber jueu i el dictador Hynkel, és pura coincidència*, *El Gran Dictador* revela de manera diàfana l'olfacte del seu autor al denunciar el nazisme en uns moments en què els Estats Units encara es mantenien en una postura aïllacionista davant l'agressiva Alemanya hitleriana. El film, que Chaplin va rodar gairebé en secret, amb el nom de producció número 6, fou prohibit en diversos estats de la Unió, davant la pressió dels diplomàtics italians i alemanys, aquests darrers particularment exasperats per l'irònic equívoc que porta a l'humil barber jueu a suplantar el fùhrer.

Si hagués tingut coneixement dels horrors dels camps de concentració alemanys no hagués pogut rodar "El Gran Dictador", no hagués pogut burlar-me de la demència homicida dels nazis; no obstant, estava decidit a ridiculitzar la seva absurda mística en relació amb una raça de sang pura. Són paraules de Charles Chaplin. Malgrat tot, aquest film fou una de les seves obres més estimades i, probablement, la més difícil de les seves produccions. Qui va tenir la idea inicial va ser el productor Alexander Korda, l'any 1937. A Korda li va cridar l'atenció la semblança entre els bigotis d'Adolf Hitler i del rodamón chaplinià. Chaplin, a més va trobar altres coincidències que no li van fer cap gràcia: el dictador i ell tenien la mateixa alçada, 1,65 metres; pesaven gairebé el mateix i havien nascut la mateixa setmana del mateix mes (abril) i del mateix any (1889).

Chaplin comença a reflexionar sobre la idea. Ell no era jueu, el seu pare sí, i tenia molts col·legues i amics que ho eren. La seva companya en aquells moments, Paulette Goddard, i que seria coprotagonista del film, si que n'era de jueva. A Chaplin li interessava denunciar el dolor de la Humanitat, les injustícies socials. La seva darrera pel·lícula havia estat un èxit, *Temps Moderns* (1936); era el cineasta més famós i de més èxit des dels anys vint, i estava preocupat per l'onada de feixisme que cobria el món.

El dia 1 de gener de 1939 comença a escriure el guió de la que seria la seva primera pel·lícula sonora (després que feia 13 anys que el sonor s'havia imposat a les sales de cinema), i comença a construir algunes de les maquetes. A l'estiu del mateix any, selecciona els actors i les actrius. Jack Oakie serà el dictador Napaloni, *alter ego* de Mussolini; Paulette Godard, Hannah (el nom de la mare de Chaplin), la noia que s'enamora del barber. Alemanya s'havia convertit en Tomania, la creu gammada nazi en la doble

creu; Hitler en Hynkel; Goebbels, ministre de propaganda nazi en Garbitch (*garbage* en anglès és escombraries); Göring, cap de la Gestapo i de les forces aèries, en Herring.

La preproducció del film s'acaba el dia 5 de setembre de 1939. El dia següent, Chaplin sent per la ràdio que el Regne Unit declara la guerra a Alemanya, i va prenent forma la Segona Guerra Mundial. Decideix tirar endavant el projecte sense canvis. El dia 9 de setembre comença el rodatge que durarà fins al 9 de març. Des de Nova York li arriben cartes demanant-li que no faci la pel·lícula, l'amenacen amb no exhibir-la ni a Anglaterra ni als Estats Units. Però no en fa cas.

Chaplin podia imitar qualsevol idioma amb només sentir-lo, així que els discursos amb pseudo-alemany els va inventar ell mateix, després de veure un grapat de noticiaris amb discursos de Hitler. Només dues paraules de les pronunciades per Hynkel són alemanyes, *Wienerschnitzel* (embotit) i *Sauerkraut* (col)... El despatx de Hynkel, immens, era una còpia del despatx de Hitler, encara més gran, que Chaplin havia vist en fotos. Curiosament, quan els soldats soviètics, al final de la guerra, van entrar a les oficines completament destruïdes del fùhrer, només una cosa quedava sencera: un enorme globus terraqüi..

Un altre fet curiós de *El Gran Dictador*, són els rètols que hi apareixen. En el ghetto jueu els cartells no estan escrits ni en alemany ni en hebreu sinó en esperanto. Només una paraula apareix escrita en anglès *Jew* (jueu), pintada per les tropes d'assalt a les botigues del ghetto.

Finalment, el projecte s'acaba el dia 1 d'octubre de 1940, després de 559 dies. La pel·lícula ha costat dos milions de dòlars, s'han fet servir 150.000 metres de negatiu. Quinze dies després s'estrena a Nova York amb un gran èxit de públic.

Tot i que el president Roosevelt li va enviar un missatge de suport, en diversos indrets dels Estats Units es prohibeix la seva exhibició. Els diaris del magnat de la premsa William Randolph Hearst - el personatge que va *inspirar Ciutadà Kane* -, se li tiren al damunt, i, cada cop més propers a l'extrema dreta, l'acusen de comunista. Chaplin es defensa: *Jo no sóc comunista, "El Gran Dictador" no és una pel·lícula de propaganda, sinó la pintura d'un problema humà i històric*. Durant la tardor de 1940, joves nazis nord-americans desfilen per la Cinquena Avinguda i criden contra Chaplin, li diuen: *Jueu!* Qualificatiu que ell mai va desmentir. *No s'ha de ser jueu per ser antinazi, només cal ser una persona normal i digna*, respon.

Els països amb governs feixistes van prohibir la pel·lícula: Itàlia, Alemanya, l'Europa ocupada, Argentina... Els espectadors argentins hauran d'anar fins a Montevideo, a l'altra banda del riu de la Plata per poder veure el film. A Itàlia, després de la guerra, totes les imatges on sortia la vídua de Mussolini, Rachele, van ser tallades; i fins l'any 2002 no es va poder veure la versió íntegra. A Espanya, com s'ha dit, no es va poder estrenar fins uns mesos després de la mort de Franco...

Hitler va veure el film? Sembla que el dictador alemany era molt afeccionat al cinema. En plena guerra es va fer portar una còpia des de Portugal i li van projectar dues vegades a la seva sala personal de cinema. No en sabem res, però, de la seva reacció.

Una de les grandeses de *El Gran Dictador* és la seva habilitat per reflectir la realitat que l'envolta, el moment històric on neix. El fet essencial de la pel·lícula no és l'actitud del personatge de Chaplin davant la tragèdia, sinó la tragèdia mateixa. No és el drama del barber, sinó el barber vivint el drama.

És de justícia remarcar que un dels objectius de *El Gran Dictador* era el de despertar la consciència democràtica dels nord-americans, combatre les tendències aïllacionistes dels Estats Units i posar sobre la taula elements per intervenir contra Hitler. Poques pel·lícules estan tan adherides a la Història: fou pensada, muntada i estrenada al llarg d'un període que comença amb els preparatius per a la guerra (l'episodi de l'*Anschluss* o ocupació d'Àustria posa el punt i final al film) i desemboca amb la invasió de Polònia i la construcció del complex d'Auschwitz-Birkenau.

Belinchón, G. (2005). *El Gran Dictador*. Llibre i DVD. Cine de Oro. Madrid: El País. Adaptació i traducció de Cinescola.

Activitats

- 1.- Visioneu *Temps Modern*, el film anterior de Chaplin i elaboreu un estudi comparatiu amb *El Gran Dictador*.
- 2.- Què és l'esperanto? Què pretenia? Qui el va inventar?
- 3.- Com interpreteu les pressions perquè no es fes la pel·lícula? Qui deuria estar interessat en què no es fes ni es projectés?
- 4.- Qui era William Randolph Hearst ? Busqueu informació biogràfica sobre aquest personatge.
- 5.- Quan van entrar els Estat Units a la Segona Guerra Mundial? Busqueu-ne les causes.
- 6.- Què és i què representa Auschwitz-Birkenau?

DISCURS FINAL DE EL GRAN DICTADOR, EN CATALÀ.

Ho sento, però no vull ser emperador. No m'hi veig. No vull governar o conquerir res. M'agradaria ajudar tothom – si fóra possible -: els jueus, els gentils, els negres, els blancs. Tots nosaltres volem ajudar-nos mútuament. Els éssers humans són així. Volem viure per a la felicitat i no per a la misèria. No volem odiar-nos i menysprear-nos mútuament. En aquest món hi ha lloc per a tots. I la bona terra és rica i pot proveir tothom.

El camí de la vida pot ser lliure i bonic; però hem perdut el camí. L'ambició ha enverinat les ànimes dels homes, ha aixecat en el món barricades d'odi, ens ha portat al pas de l'oca a la misèria i a la matança. Hem augmentat la velocitat. Però ens hem tancat nosaltres mateixos dins d'ella. El maquinisme, que proporciona abundància, ens ha deixat en la indigència. La nostra ciència ens ha fet cíncics; la nostra intel·ligència, durs i sense sentiments. Pensem massa i sentim massa poc. Més que maquinària necessitem humanitat. Més que intel·ligència, necessitem amabilitat i cortesia. Sense aquestes qualitats, la vida serà violenta i tot es perdrà.

L'avió i la ràdio ens han aproximat més. La veritable naturalesa d'aquests avenços clama per la bondat de l'home, clama per la fraternitat universal, per la unitat de tots nosaltres. Fins i tot ara, la meua veu està arribant a milions d'éssers de tot el món, a milions d'homes, de dones i nens desesperats, víctimes d'un sistema que tortura els homes i empresona les persones innocents. A aquells que em pugin escoltar, els dic: "No desespereu".

La desgràcia que ens ha caigut a sobre no és més que el pas de l'avarícia, l'amargura dels homes, que tenen por del progrés humà. L'odi dels homes passarà, i els dictadors moriran, i el poder que van prendre al poble tornarà al poble. Mentre els homes moren, la llibertat mai sucumbirà.

Soldats! No us lliureu a aquestes bèsties que us menyspreen, que us esclavitzen, que governen les vostres vides; que us diuen el que heu de fer, el que heu de pensar i el que heu de sentir! Que us obliguen a fer la instrucció, que us tenen a mitja ració, que us tracten com a bestiar i us fan servir de carn de canó. No us lliureu a aquests homes desnaturalitzats, a aquests homes-màquina amb intel·ligència i cor de màquina! Vosaltres no sou màquines! Sou homes! Amb l'amor de la Humanitat en els vostres cors! Rebutgeu l'odi! Només aquells que no són estimats odien, els que no són estimats i els desnaturalitzats! Soldats! No lluiteu per l'esclavitud ! Lluiteu per la llibertat!

En el capítol XVII de Sant Lluç està escrit que el regne de Déu es troba dins l'home, no d'un home o d'un grup d'homes, sinó de tots els homes! Dins de tots vosaltres! Vosaltres, el poble, teniu el poder, el poder de crear màquines. El poder de crear felicitat! Vosaltres, el poble, teniu el poder de fer que aquesta vida sigui més lliure i bella, de fer d'aquesta vida una meravellosa aventura. Per tant, en nom de la democràcia, fem servir aquest poder, unim-nos. Llitem per un món nou, per un món digne, que donarà als homes la possibilitat de treballar, que donarà al jovent un futur i als vells seguretat.

Prometent-vos tot això, les bèsties han pujat al poder. Però menteixen! No han complert les seves promeses. No les compliran! Els dictadors es donen la llibertat a ells mateixos, però esclavitzen el poble. Ara unim-nos per alliberar el món, per acabar amb les barreres nacionals, per acabar amb l'ambició, amb l'odi, amb la intolerància. Llitem per un món de la raó, un món on la ciència i el progrés portin la felicitat a tots. Soldats, en nom de la democràcia, unim-nos!

Hannah, em pots sentir? On estiguis, aixeca el cap! Mira, Hannah els núvols se'n van! El sol arriba! Estem sortint de l'obscuritat i arribem a la llum! Estem entrant en un món nou, un món de bondat, on els homes passaran per sobre de la seva ambició, del seu odi i de la seva brutalitat! Mira Hannah, l'ànima de l'home té ales i, per fi, comença a volar! Vola fins l'arc de Sant Martí, fins la llum de l'esperança! Cap al futur, un futur que ens pertany a tu, a mi, a tots! Aixeca el cap Hannah! Aixeca el cap!

Traducció de CinEscola.

Activitats

- 1.- Feu un resum del text i assenyaieu els aspectes que Chaplin rebutja i els que reivindica, així tindrem un esquema de la seva ideologia. On se situava Chaplin, ideològicament?
- 2.- El discurs fa esment, en diverses ocasions, a les màquines. En quin altre film de Chaplin hi trobem una reflexió sobre la industrialització?
- 3.- Gairebé mai en la història del cinema, l'autor d'un film atura l'acció i expressa clarament allò que pensa. Per què ho devia fer en Charles Chaplin? Quines circumstàncies greus es devien viure en aquells anys?
- 4.- Un cop estrenat el film, Chaplin va repetir aquest discurs en diversos mítings, i fins i tot un cop el va llegir per la ràdio, en directe. Es diu que aquestes iniciatives les acabaria pagant en la posterior caça de bruixes de Hollywood. Què fou aquesta caça de bruixes? Com va afectar Chaplin?
- 5.- Té vigència aquest discurs? Davant de quina situació actual seria vàlid?

L'ART DE CHAPLIN

Tot un catàleg dels mals i misèries del món aflora al llarg de la filmografia de Chaplin, que fa servir l'humor com a arma corrosiva, al mateix temps que amb la seva natural complexitat psicològica – no oblidem que és el primer autèntic home creat pel cinema - exposa la insaciable ànsia d'amor, justícia i pau (...).

El sentit crític de l'humor de Chaplin, nascut de la reflexió i de l'escrupulós estudi de la realitat, queda patent en aquest auto-examen dels seus mètodes de treball, que revelen, a més, un profund coneixement de l'estructura psicològica de l'home:

“El fet sobre el que em baso, més que sobre qualsevol altre, és el de posar el públic davant d'algú que es troba en una situació ridícula o difícil – escriu Chaplin. El sol fet que un barret voli, per exemple, no és risible. Sí que ho és veure el seu propietari córrer darrera seu, amb els cabells a l'aire i descamisat. Tota situació còmica està basada en això. Els films còmics han tingut un èxit immediat perquè la majoria d'ells presentaven agents de la policia que queien per les clavegueres, ensopegaven amb galledes de guix i patien mil embolics. Heus aquí que les persones que representen la dignitat del poder, freqüentment imbuïdes d'aquesta idea, i la visió de les seves desventures provoca més grans desigs de riure en el públic que si es tractés de simples ciutadans.

Encara més graciosa és la persona ridícula que, malgrat tot, es nega a admetre que li passen coses extraordinàries i s'obstina a conservar la dignitat. El millor exemple el tenim en l'home ebri que ens vol convèncer molt dignament de que està serè. Per això, tots els meus films descansen en la idea de fer-me passar dificultats, per aparèixer terriblement seriosos, en la meva temptativa de comportar-me com un cavaller molt normal. Per això és perquè quan em trobo en aquesta situació empipadora, la meva preocupació consisteix sempre en recollir el meu bastó, posar-me bé el barret i ajustar-me la corbata, encara que acabi de caure de cap. Estic tan segur en aquest punt, que tracto no només de posar-me a mi en situacions difícils, sinó que procuro posar-hi també els altres.

*Quan faig això, m'esforço sempre en economitzar els meus mitjans. Vull dir amb això que si un fet fa riure dues vegades separades, és preferible a dos fets separats. En el film *The adventurer* (1917) ho aconseguixo col·locant-me en un balcó on menjo un gelat amb una noia. En el pis de sota hi ha una senyora molsuda, respectable i ben vestida, davant d'una taula. Llavors, mentre menjo el gelat deixo caure una cullerada que llisca per l'interior dels meus pantalons i, des del balcó, va a parar al coll de la dama, que brama i comença a saltar. Un únic fet ha servit per posar en un compromís a dues persones i ha fet riure dos cops.*

Per senzill que això pugui semblar, hi ha dos elements de la naturalesa humana que intervenen : per una banda el plaer del públic al veure la riquesa i el luxe en ridícul; l'altre consisteix en la tendència del públic a experimentar les mateixes emocions que l'actor en l'escena i en la pantalla. Una qüestió llargament comprovada és que el poble, en general, es diverteix quan veu que les persones riques passen per dificultats o embolics. Això és degut a que les nou dècimes parts de la humanitat són pobres i interiorment envegen la riquesa de l'altra dècima part. Si hagués fet caure el gelat al coll d'una minyona, en lloc de fer riure hagués provocat simpatia cap a la dona. Per altra banda, com que la criada no té cap dignitat per perdre, aquest fet no hagués estat graciós.

Deixar caure el gelat al coll d'una dona rica – pensa el públic – suposa donar-li el que es mereix.”

Chaplin és un bon coneixedor dels mecanismes psicològics del riure. Però riure no és incompatible amb la tendresa, que aflora també en totes les seves obres d'aquest artista, àcid i romàntic a la vegada, hereu de l'idealisme altruista de D. Quixot i del materialisme hedonista de Sancho Panza. Chaplin perseguirà de manera tenaç l'esperança d'una vida millor, deixant a la història del cinema unes creacions d'una qualitat humana inoblidables (...) (fou) un dels pocs portaveus de les aspiracions més nobles de l'home a l'endurit i metal·litzat cor de Hollywood, convertit ja en presa dels grans bancs i camp de grans operacions financeres.

Gubern, R. (1979). *Historia del Cine*. Barcelona: Lumen. p. 171-173. Adaptació i traducció de Cinescola.

Activitats

1.- Confeccioneu una biofilmografia de Chaplin, amb els fets biogràfics més destacats i amb els seus films més celebrats.

2.- Opineu sobre els mecanismes que Chaplin explica per aconseguir fer riure, què en penseu?

3.- Les obres de Charles Chaplin fan servir habitualment una sèrie d'ingredients: ridiculització i crítica dels poderosos; protesta contra els abusos de que són víctimes els humils; gags còmics enginyosos i originals; poesia i situacions melodramàtiques; dificultats per aconseguir l'amor i la felicitat com a principi de les relacions humanes... Identifiqueu aquests elements en *El Gran Dictador*, o en un altre film de Chaplin.

CONTRACAMP: ASPECTES DIDÀCTICS PER AL PROFESSORAT

Elements de debat i relacions que es poden establir

- Gènesi i causes dels feixismes.
- La Segona Guerra Mundial: Causes, desenvolupament i conseqüències.
- L'Alemanya nazi.
- L'Europa del segle XX.
- L'antisemitisme.
- L'Holocaust.
- Origen i causes dels conflictes armats del passat i del present.
- El valor de la llibertat i de la lluita contra les injustícies.
- Tolerància i persecució de les minories.
- L'obra de Charles Chaplin i la història contemporània.

- El cinema com a element de coneixement històric.

Objectius formatius

- Iniciar-se en el coneixement dels grans conflictes mundials
- Observar una versió cinematogràfica del nazisme.
- Valorar la persecució dels jueus durant la Segona Guerra Mundial.
- Analitzar les característiques de les dictadures.
- Entendre els mecanismes que determinen l'origen i el desenvolupament dels feixismes.
- Estudiar l'antisemitisme i els seus mecanismes.
- Fer servir el cinema per analitzar la societat.
- Conèixer diferents recursos expressius del cinema.
- Interpretar l'obra de Charles Chaplin

Criteris d'avaluació

- Visionat atent, correcte i respectuós del film.
- Respondre les qüestions de comprensió i del llenguatge audiovisual de forma reflexiva i interessada.
- Capacitat per relacionar i entendre les diferents problemàtiques polítiques plantejades en el film
- Identificar els temes i subtemes de la pel·lícula.
- Lectura dels textos de la proposta didàctica i realització adequada de les activitats.
- Participació activa en els debats que es puguin suscitar.
- Expressió escrita i oral correcta de les feines proposades.

Continguts de Ciències Socials, Història.

- Identificació i ús de diferents tipus de fonts, valorant les seves aportacions al coneixement del medi físic i de les formes de vida en el present i el passat.
- Valoració de la necessitat de protegir i difondre el patrimoni natural i cultural com a herència cultural dels grups humans.
- Aplicació de la representació gràfica de la cronologia i de les variables històriques de canvi, continuïtat i simultaneïtat.
- Situació en el temps i en l'espai dels fets històrics rellevants, aplicant la periodització convencional.

- Localització i caracterització de diferents paisatges, analitzant la interacció entre els grups humans i el medi i caracteritzant les formes de vida que possibiliten.
- Lectura i interpretació de mapes, plànols i imatges de diferents característiques i suports.
- Contrast i valoració crítica d'informacions diferents, incloses les dels mitjans de comunicació, sobre un mateix fet o fenomen, valorant solucions i alternatives als problemes.
- Reconeixement dels drets i deures individuals i col·lectius, identificant i rebutjant les situacions de desigualtat, injustícia i discriminació, especialment les relatives al gènere.
- Valoració de la funció de la memòria històrica en la construcció del futur.
- Treball dels diferents continguts de la matèria amb mitjans audiovisuals i recursos TIC de forma creativa i responsable.

WEBS I ALTRES REFERÈNCIES

<http://www.labutaca.net/films/13/elgrandictador1.htm#>
<http://www.imdb.com/title/tt0032553/>
[http://www.taringa.net/posts/tv-peliculas-series/1076834/Charles-Chaplin---The-Great-Dictator-\(1940\).html](http://www.taringa.net/posts/tv-peliculas-series/1076834/Charles-Chaplin---The-Great-Dictator-(1940).html)
http://ca.wikipedia.org/wiki/El_gran_dictador
<http://www.youtube.com/watch?v=he26DAbk3Sw>
<http://www.youtube.com/watch?v=wNFWcR5dqlw>
http://www.cinehistoria.com/el_gran_dictador.pdf

Belinchón, G. (2005). *El Gran Dictador*. Llibre i DVD. Cine de Oro. Madrid: El País.

Bou, Núria / Pérez, Xavier (1995). *Historia del cinema. 100 anys d'espectacle*. Barcelona: Editorial Graó. Biblioteca de la Classe, 76.

Gubern, Roman (1979). *Historia del Cine*. Barcelona: Lumen.

Porter, Miquel / González, Palmira. (1988) *Las claves de la Historia del Cine*. Barcelona: Ed. Arín,